

Javaslatok a magyarországi levegőminőség javítását szolgáló rövidtávú intézkedésekre

(Háttéranyag a 2017. január 27-i sajtótájékoztatóhoz)

Az 1330/2011. (X.12.) Korm. határozattal elfogadott Kisméretű Szálló Por (PM10 részecske) Csökkentés Ágazatközi Intézkedési Programja helyesen fogalmazta meg a levegőminőség javítása érdekében elvégzendő feladatokat. Bár a programban leírtak ma már helyenként pontosításra, kiegészítésre szorulnak, a fő gond az, hogy elmaradt a programban előirányzott feladatok túlnyomó részének a megfelelő végrehajtása. (Erről ld. részletesen: [A Levegő Munkacsoport észrevételei a „Beszámoló jelentés az 1330/2011. \(X.12.\) Korm. határozattal elfogadott Kisméretű Szálló Por \(PM10 részecske\) Csökkentés Ágazatközi Intézkedési Programjáról, 2015” című anyaghoz](#), Budapest, 2016. augusztus 4.)

A helyzet súlyosságára tekintettel haladéktalan intézkedésekre van szükség. A Levegő Munkacsoportnak alábbi javaslatai rövid távon (legfeljebb egy éven belül) megvalósíthatóak.

1. Szükségesnek tartjuk a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló [4/2011. \(I. 14.\) VM rendelet](#), illetve a [fővárosi szmogriadó-rendelet](#) szigorítását az alábbiak szerint:
  - 1.1. A lakosság tájékoztatására már akkor kerüljön sor, ha a bármely légszennyező anyag bármelyik mérőállomáson meghaladja az órás – PM10 esetén a 24 órás – egészségügyi határértéket. A tájékoztatás során minden esetben fel kell hívni a lakosság figyelmét arra, hogy miként csökkenthetik a légszennyezést.
  - 1.2. A riasztási fokozat elrendelésére a PM10-szennyezettség esetén akkor kerüljön sor, ha a PM10-koncentráció meghaladja a 80 mikrogrammot köbméterenként – a jelenlegi 100 mikrogramm helyett. (Párizsban például 80 mikrogramm a riasztási határérték, és véleményünk szerint a magyar lakosság is megérdemel olyan védelmet, mint a párizsiak.)
  - 1.3. A magas PM10-szennyezettség esetén a riasztás elrendelése ne két nappal azt követően történjen, hogy a koncentráció három mérőállomáson meghaladja a riasztási határértéket, hanem az első 24 órás határérték-túllépés után 3 órával (a meteorológiai előrejelzésektől függően).
  - 1.4. Bővíteni szükséges azon járművek körét, amelyek nem közlekedhetnek a riasztás ideje alatt. A tilalmat ki kell terjeszteni
    - a) minden dízelüzemű járműre, amelyek nem felelnek meg az Euro 5, illetve EURO IV vagy azoknál jobb normának, kivéve a fővárosi szmogriadó-rendelet 10. §-ban meghatározott járművek körét (A közlekedés terén elsősorban a dízeljárművek felelősek a szmog kialakulásáért.);
    - b) a belső égésű motorral ellátott kétkerekű járművekre (robogók, Euro 4 alatti motorkerékpárok); (Ezek a járművek a közlekedésben való részvételükhöz képest aránytalanul nagy mennyiségben bocsátanak ki szennyezőanyagokat. Emiatt a világ számos városában teljesen betiltották a használatukat – nemcsak szmogriadó esetén, hanem mindenkorra.)
    - c) a belső égésű motorral rendelkező gépek használatára (például építőipari gépeknél, generátoroknál, de bizonyos kivételekkel, például hatékony

részecskeszűrő alkalmazása esetén). (Az ilyen gépek helyileg idézhetnek elő jelentős levegőszennyezést.)

2. A szmogriadó esetén jelentősen javítani kell a tájékoztatást és az ellenőrzést. (A jelenlegi helyzetben például még az ORFK sajtóosztálya sem tudott tájékoztatást adni a Levegő Munkacsoportnak arról, hogy a rendőrség miként ellenőrzi a közlekedési tilalom betartását, és milyen eredménnyel. Pedig amennyiben van hatékony ellenőrzés, ennek bemutatása a médiában már önmagában is komoly tudatformáló erővel bír.)
3. Haladéktalanul le kell cserélni az EURO V-nél rosszabb minőségű közösségi közlekedési autóbuszokat korszerűbb járművekre. Az államnak és az önkormányzatoknak jó példával kell elől járniuk!
4. Elő kell segíteni a könnyű elektromos járművek elterjedését. (Erre a Levegő Munkacsoport más civil szervezetekkel együtt már [részletes javaslatot](#) tett.)
5. Ki kell dolgozni egy hatékony dugódíj (városi útdíj) bevezetésének lehetőségeit, feltételeit – egy olyan dugódíjé, amellyel általában is jelentősen korlátozni lehetne a legszennyezőbb járművek mozgását. (Erre szintén tett [részletes javaslatot](#) a Levegő Munkacsoport.)
6. Ki kell dolgozni és meg kell kezdeni a végrehajtását egy városi teherszállítási stratégiának (city logisztika).
7. Széles körű felvilágosító kampányt kell folytatni a lakossági égetések káros egészségi, környezeti és gazdasági hatásairól, jogi vonatkozásairól és a lehetséges gyakorlati megoldásokról. (Jelenleg a Földművelésügyi Minisztérium költségvetésében néhány tízmillió forint áll rendelkezésre erre a célra, ami teljességgel elégtelen; legalább évi 3 milliárd forintot kellene fordítani erre a felvilágosító tevékenységre.)
8. Egységes eljárásrenddel, képzésekkel és hatékony belső szabályozással elő kell segíteni, hogy a hatóságok (járásai hivatalok, rendőrség, kormányhivatalok környezetvédelmi főosztályai) minden esetben a jogszabályoknak megfelelően, határozottan lépjenek fel az jogszabályokba ütköző lakossági égetésekkel szemben. Az eljárásrendben célszerű előírni a szakértői vizsgálat hatósági elrendelését, amennyiben más bizonyítási eszközök nem vezetettek eredményre.
9. Haladéktalanul be kell tiltani a lignit árusítását lakossági célokra, mivel annak háztartásokban történő elégetése – bár jelenleg nem tiltott – szintén rendkívül környezetszennyező, és az elmúlt néhány évben jelentős mértékben elterjedt. (A Földművelésügyi Minisztérium már elkészítette a vonatkozó rendelet tervezetét, ami sajnos hosszú idő óta a fiókban fekszik.)
10. Kizárólag 15% és 25% közötti nedvességtartalommal rendelkező tűzifa árusítását, illetve ingyenes kiosztását szabad engedélyezni. (A vizes fa égetése okozta környezetszennyezés többszöröse annak, mint amit a száraz fa elégetése idéz elő.)
11. A rászorultak részére biztosítani kell a feltételeket, hogy törvényes módon fűthessenek (ingyenes vagy kedvezményes tűzifa, gázfűtéshez támogatás stb.). Ez nagyságrendekkel kevesebbe kerülne, mint amennyi kárt a jogellenes égetések okoznak!
12. Ki kell dolgozni egy végrehajtható épület- és fűtéskorszerűsítési programot, amely kiszámítható módon biztosítja az elkövetkező években nagyszámú épület felújítását.

A Levegő Munkacsoport már korábban [részletes javaslatsomagot](#) dolgozott ki a lakossági tüzelés, égetés okozta levegőszennyezés csökkentésére.

